

SAMOUPRAVA

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

Štev. 5

Maj 1933

Leto I

R. M.

Zakon o upravnem postopku

(Nadaljevanje)

Usna razprava

V poizvedovalnem postopanju je treba dostikrat v eni zadevi napraviti celo kopo poizvedb, ki so bile že omenjene. Če bi se le-te izvajale in eno za drugo in ločeno, bi se s tem postopanje zelo zavleklo in bi marsikomu nastala škoda. Razen tega pa tako postopanje nima one vrednosti, ki bi jo lahko imelo, ker je navadno pismeno, izvedeno deloma od oseb, ki nimajo pravega interesa na stvari in niso dovolj poučne o njej, je razbito na več krajevno in časovno ločenih dejanj in ne prinese organu, ki naj izdela in izda odločbo, stanje zadeve dovolj jasno in intenzivno pred oči. Vsled tega je bilo potrebno najti pota, da se to delo izvrši neposredno po oblastvenem organu, koncentrira na enem mestu in ob istem času, s tem pa poenostavi in pospeši in s prihrankom na času tudi poceni. Temu namenu služi institucija usne razprave, ki se more odrediti ali uradoma, ali na predlog strank. V prvem primeru bo treba seveda odrediti usno razpravo pred vsem tam, kjer jo posebni predpisi že izrečno zahtevajo n. pr. pri postopanju v raznih obrtnih in vodopravnih zadevah, sicer pa tam, kjer je po mnenju oblasti potrebna.

Da bo usna razprava dosegla svoj namen, mora biti pravilno razpisana in odrejena, pozivi na njo se morajo pravilno vročiti in usna razprava primerno javno razglasiti. Dalje je potrebno, da se razprava pravilno vodi in da se njen potek v redu ugotovi v zapisniku.

Glede razpisa usne razprave določa Z. U. P. le, da se mora razprava glede časa tako odrediti, da morejo vse osebe, ki se jo udeležujejo, o pravem času prispeti bodisi k oblastvu, če se vrši

razprava pri njem samem, bodisi na kak drug določen kraj, če je to za stvar boljše, in da se lahko za razpravo pripravijo. V ta namen je treba razpravo *p r a v i l o m a* določiti na tak čas, da ostane pozvani osebi od dne vročitve poziva do razprave vsaj 8 dni na razpolago. Če se v kaki zadevi pokaže potreba, da se postopek pospeši, se sme ta najmanjši rok 8 dni tudi skrajšati, vendar to ni priporočljivo in bi moglo imeti za odločbo kvarne posledice, ker bi se jo moglo izpodbijati radi pomanjkljivosti postopka.

Nadalje predpisuje Z. U. P. glede razpisa razprave, da mora biti v njem pripomba, da zadenejo osebo, ki je udeležena na stvari, pa bi ne prišla na razpravo, posledice §-a 75., o katerih bo pozneje govora, in pa to, da se v njem navedeta kraj in čas, kje in kdaj se morejo pred razpravo pregledati morebitni načrti ali drugi spisi.

Drugih zahtev zakon glede razpisa ne stavlja, vendar je samobsebi umevno, da je treba vanj sprejeti vsaj še označbo zadeve, o kateri se vrši razprava, kratek ali jednat opis njenega namena, točen kraj in čas razprave, upravne predpise, na podlagi katerih se obravnava zadeva in vrši razprava in končno imena oblastev, strank, udeležencev, prič, izvedencev itd., ki se bodisi pozivljajo, bodisi samo obveščajo o razpravi in kaj ima eden ali drug od njih storiti ali prinesli s seboj, da bo razprava čim bolj uspela in kar najbolj izčrpna.

V vseh teh točkah pravilno sestavljeni razpis ustne razprave, navadno nazvan »razglas«, se mora vročiti osebam, ki s o u d e - l e ž e n e v zadevi, o s e b n o p o § 48., kar je bilo raztolmačeno že pri vročanju, za druge povabljene. Ta način vročanja ni predpisan, vendar je v interesu stvari same, da se razpis na isti način vroči tudi njim.

Poleg obveznega vročanja razpisa razprave pa dopušča Z. U. P. še to, da se ustna razprava objavi tudi na uradni deski oblastva, ki jo je odredilo in na krajevno navadni način v občini (z objavo razglasa na občinski uradni deski in z ustnim razglasom, n. p. pred cerkvijo, in končno z objavo v službenih in drugih listih. Vse to velja seveda le tam, kjer ni posebnih drugih predpisov glede razglasitve razprave. Kjer ti obstoje, se je potrebno ravnati po njih.

Na razpravi mora organ, ki je poverjen, da jo izvede, pred vsem ugotoviti, kdo je prišel k razpravi in v kakšni lastnosti: ali kot stranka, ali kot udeleženec oz. priča, izvedenec itd. in kdo od pozvanih je izostal in ali je oseba, ki je izostala, o pravem času

ozir. ali je sploh prejela poziv na razpravo, kar bo razvidno iz vročilnic, ki morajo biti že pred začetkom razprave pri razpravnem spisu. Ko pregleda še pooblastila in izkazila oseb, ki so prišle kot zastopniki ali pooblaščenci pozvanih, in ko po svoji izpredvidnosti odloči, ali smejo razpravi prisostvovati še morebiti došle osebe, ki se ne udeležujejo postopanja, razloži navzočim na kratko toda jasno, kaj je predmet razprave oziroma njen namen, nato pa pozove navzočne, da se izjavijo v zadevi. Red, po katerem se to vrši, po katerem naj se izvajajo dokazi in ocenjuje njihov uspeh, predočujejo in pretehtajo že pred razpravo izvedeni dokazi, določa on sam v vseh primerih, če bi tudi ne bil starešina oblasti, temveč le kak podrejeni organ. Pri vsem tem poslu mora pa stremeti za tem, da se predmet razprave sicer korenito preišče, da pa se razprava ne zavlakuje in da se ne načenjajo vprašanja, ki bodisi ne spadajo k stvari, bodisi niso bistvena. On odloča tudi o vseh predlogih, ki se stavijo na razpravi, brez izjeme in zavrača one, ki so očitno nepotrebni.

Pravice strank na razpravi so v § 76, odst. 4, izčrpno našteje in jih mora vodja razprave točno poznati in upoštevati. Pred vsem ima stranka pravico, da je pri razpravi navzočna, seveda — kakor že zgoraj navedeno — pod pogojem, da se v redu obnaša, in da se natanko zasliši o stvari. Dalje ji gre pravica, da podaja in obrazlaga predloge in da se izjavi o vseh bistvenih vprašanjih, zlasti tudi o trditvah, pravni razlagi, predlogih in ponujenih dokazih druge stranke, o izvedenih dokazih in njihovih rezultatih ter zastavljati drugim strankam, pričam in izvedencem vprašanja. Te svoje pravice mora tudi stranka sama varovati in že pri razpravi podati svoje pripombe, če se ne vpoštevajo, sicer velja v tem oziru, pa tudi glede vsega drugega poslovanja pri razpravi, podmena, da stranka z njim soglaša in bi se njen pozneje podan ugovor proti postopanju samo tedaj mogel in smel uvaževati, če bi temeljito in zadosno opravičila zakasnitev pripomb.

Pogosto se dogodi, da ne pride k razpravi bodisi oseba, ki je predlagala, da se uvede postopanje, bodisi oseba, zoper katero se je postopanje uvedlo, čeravno je bila o razpravi osebno, po § 48, obveščena in opozorjena na posledice izostanka, ki jih vsebuje § 75. V takem primeru se pri izostanku predlagatelja postopanje ustavi, če se more iz vseh okoliščin sklepati na to, da je zato izostal, ker je predlog umaknil; če pa tak sklep ni dopusten, se razprava ali preloži ali nadaljuje brez njega, kar bo potrebno napraviti posebno tedaj, če v zadevi ni prizadet samo on, temveč tudi javni interesi. Preložitev razprave ali pa njeno nada-

ljevanje je mogoče tudi takrat, kadar ne pride na razpravo oseba, zoper katero se je postopanje uvedlo, ustavitev postopanja pa seveda v tem primeru ne pride v poštev.

Ko je vse poslovanje, radi katerega je bila razprava odredjena, izvršeno in nima nihče od prisotnih ničesar več pripomniti k stvari, se razprava zaključi in podpiše zapisnik o razpravi po načelih in na način, kakor je bilo že pojasnjeno. Mogoč in celo precej pogost pa je primer, da se razprava radi prevelike obširnosti ali radi drugih zaprek ne more naenkrat izvršiti in da se mora ali prekiniti ali preložiti. Prekinitev in novo nadaljevanje razprave se v zapisniku na kratko zabeleži, pri preložitvi razprave pa se zapisnik zaključi in o novi razpravi sestavi posebna taka listina. O novi razpravi se osebe, ki so v času, ko se razprava preloži, prisotne, lahko kratkim potom ustno obveste in to zabeleži v zapisniku, ki ga itak te osebe podpišejo, druge osebe, ki v omenjenem času niso več prisotne in so iz opravičenih razlogov odšle, pa se na novo razpravo povabijo na isti način, kakor na prvo.

Poravnava

Pri postopanju v zadevah, v katerih je prizadetih več kot ena stranka in imajo te stranke interese, ki so si med seboj v nasprotju, more in mora oblastvo v vsakem stanju postopanja napraviti poskus, da se stranke mirno poravnajo, če že ne v vseh spornih točkah, pa vsaj v nekaterih. Seveda pa je poravnava dopustna le v mejah veljavnih predpisov in pa tako, da se s poravnavo ne oškodujejo pravice, ki jih oblastvo mora ščititi. Če bi n. pr. dva prosila za dovoljenje, da zgradita na isti vodi vsak svojo vodno napravo, ki bi mogle druga drugo ovirati v obratovanju, tedaj bi bilo potrebno med projektantoma posredovati poravnavo, ki bi se pri obojestranski dobri volji z večjimi ali manjšimi izpremembami projektov dala doseči, ne da bi vsled tega trpel kak tretji. Ne bi bila pa v tem primeru dopustna poravnava na ta način, da bi se eden ali drugi prosilec s svojo projektirano napravo odmaknil proti že obstoječi in odobreni napravi tretjega, ki bi mogel biti s tem načinom poravnave med prosilcema v svojih pravicah oškodovan.

Če se poravnava doseže v celem obsegu, tedaj se o njej napravi poseben zapisnik in njega prepis vroči strankam, delne poravnave pa se morejo zabeležiti tudi v zapisniku o razpravi samem. Priporočljivo je, da se tudi brezuspešen poskus poravnave zabeleži.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Dr. A. B.

Cestna policija

(Nadaljevanje)

Glede motornih vozil bi bilo predvsem omeniti predpise, ki se tčiejo privesnih voz; ti morajo imeti enako evidenčno številko, kot avto in zadnjo luč, ter varno zavoro; z motornim vozilom mora biti privesni voz spel z glavno vezjo in še z varnostno vezjo. Sledijo predpisi glede verig, ki se pritrdijo na obroče, kadar je cesta zasnežena ali zaledenela. Za dobro stanje motornega vozila odgovarjata lastnik voza in vozač; iz varnostnih ozirov je prepovedano voziti s popolnoma obrabljenimi gumami. Evidenčne številke morajo biti vedno dobro vidne in ne zamazane z blatom. — Šofer je odgovoren za stanje vozila, gospodar pa za šoferja, ki naj bo vedno zanesljiva oseba in mora imeti predpisane listine (vozniško izkaznico in prometno knjižico) med vožnjo vedno pri sebi. Stojee motorno vozilo je treba zavarovati s tem, da se ustavi motor in uporabijo vse mere za varnost, ki jih osnutek podrobno našteva. — Signal s trobljo je treba dati kot opozorilo ali pa ob preteči nevarnosti (nepreglednost pota ali podobno); signal je dati 25 m pred nevarnostjo. Izrečno povdarja osnutek, »da se v mestih ne sme delati s signaliziranjem nepotrebnega hrupa, zlasti ne v nočnem času.« — Dalje predpisuje uredba, da morajo imeti vsa motorna vozila pravilno glušilno napravo (glušnik). Voziti z odprtim izpuhom, trositi žareče ostanke goriva, prekomerno odpirati akceleracijo in povzročati pline s pretiranim mazanjem z oljem je iz higijenskih razlogov in prekomerno ropotanje motornih koles pa radi miru prepovedano. Ob slabem vremenu morajo voziti avtomobilisti tako, da ne obrizgajo z blatom in vodo pešcev in zidovja. Pred srečanjem morajo motorna vozila zmanjšati brzino in ponoči ugasniti velike luči. Prevažanje oseb s tovornimi avtomobili je samo izjemoma in nikdar obrtoma dovoljeno. — Inozemska motorna vozila se ravnaajo v glavnem po predpsih, ki so obsežena v mednarodnih pogodbah in dogovorih, in se ravnaajo po naših predpsih, v kolikor takih dogovorov ni.

Posebej za motorna kolesa velja pravilo, da ne smejo nikdar voziti po pešpotih, čeprav je tam izjemoma dovoljena vožnja z biciklji. — Pred vhodi v dvorišča in veže ter zemljišča in pred izhodi iz njih mora vozač motornega kolesa stopiti s kolesa. Druga oseba sme na motornem kolesu (brez prikolice) voziti le, če ima kolo za to prirejen zanesljiv sedež, vendar je taka vožnja otrokom pod 14 let zabranjena.

Za avtobus smatra osnutek avtomobile, ki imajo več nego 6 sedežev in so za občo uporabo na razpolago. Avtobusi imajo odrejena stajališča in smejo čakati samo na teh mestih. Na avtobusu mora biti napis, ki označuje progo, na kateri avtobus vozi, označena naj bo začetna in končna in eventualno važne vmesne postaje. Število potnikov je omejeno na oblastveno ugotovljeno in odobreno množino. Kadar je avtobus poln, obesi sprevodnik tablico »Zasedeno« in nihče ne sme več vstopiti. Vstopanje in izstopanje je dovoljeno samo na postajališčih, vstopa se zadaj na desni, izstopa na isti strani spredaj. — Za šoferja predpisuje osnutek starost 25 let, šoferski izpit in dveletno prakso, ter še posebni izpit za vožnjo z avtobusi, duševno in telesno zdravje, treznost, zanesljivost. Sprevodnik naj bo po možnosti tudi izvežban šofer. — Prtljaga na strehi ne sme s težo ogrožati varnost potnikov. Vsak avtobus naj bi imel gasilski aparat. Za izvajanje vseh teh predpisov je poleg šoferja odgovoren tudi sprevodnik.

Tudi za motorna vozila se predpisuje natančno registriranje, ki ga vodi in izvaja pristojno sresko načelstvo (Odnosno policijsko oblastvo). Na podstavi prijave dobi vozilo evidenčno tablico, ki se pritrdi na vozilu; spremembe se morajo naznaniti, spremembo lastnika mora prijaviti stari in novi lastnik. Motorna vozila redno pregledujejo posebne komisije, pregledi so obvezni.

Dasi prav za prav ne spadajo v okvir cestno-policijske naredbe, so vendar radi zaokroženosti gradiva sprejeta v osnutek tudi določila o šoferskih izpilih. Osnutek predvideva posebne izpite. 1. za motorna kolesa brez prikolice, 2. za motorna kolesa s prikolico, 3. za avtomobile, 4. za avtobuse in 5. za avtomobile s težo nad 3500 kg. Izpiti so teoretični in praktični. — Avtoizvoščki morajo imeti vsaj dveletno prakso po izpitu; šele potem se pripuste k samostojnosti. Radi varnosti oseb morajo biti vsa motorna vozila vsako leto pregledana; ona vozila, s katerimi se obrtno prevažata občinstvo, pa dvakrat na leto. Vozila, ki se pri pregledu odobredob promethno dovoljenje; neprimerna se zavrnejo, odnosno pošljejo v popravilo.

Šoferske šole dovoljuje banska uprava, ki izda dovoljenje samo zanesljivim osebam; te morajo biti ali same usposobljene za vodstvo šole, ali pa morajo imeti zanesljivega namestnika, ki ima predpisano strokovno kvalifikacijo. Zahteva se tudi krajevna potreba. Pouk se mora vršiti tako, da se učenec teoretično in praktično temeljito pripravi za šoferski izpit. Šoferske šole stoje pod stalnim nadzorstvom oblastva.

S tem bi bila v bistvu izčrpana določila o motornih vozilih. Ostali promet tvorijo biciklisti in pešci. Kolesarji morajo voziti ob

desnem robu vozišča. Kolo mora biti opremljeno z zvoncem, z dobro zavoro, z lučjo in evidenčno tablico. Na križišču označuje kolesar smer z zamahom roke. Voziti v veže, ali ozke prehode in iz njih je prepovedano. Pred izvozom iz hiš, dvorišč itd. mora kolesar stopiti s kolesa, vožnja več oseb na kolesu je prepovedana. Enako je zabranjena prostoročna vožnja in nekatere druge razvade. Kjer sme kolesar izjemoma voziti po pešpotih, se mora umekniti pešcu.

Glede pešcev določa uredba, da morajo hoditi po hodnikih ali pešpotih ter smejo stopiti na vozišče le, kadar prekoračijo cesto. Praviloma naj hodijo na desnem robu ceste v smeri hoje. Šola in dom naj poučujeta otroke o kretanju na javnih cestah.

Sankanje in drsanje je bilo koč zabava ali šport že tudi po dosedanjih določilih povsod po javnih cestah prepovedano. Glede smuči, ki so sicer tudi športno orodje, obenem pa že tudi prometno sredstvo, velja pravilo, da je smučanje prepovedano le na javnih cestah v mestih in trgih. Drugod pa se v splošnem smučanje dovoljuje, ako se s tem ne ovira promet in ni ogrožena osebna ali imovinska varnost. Smučar pa ne sme ceste nikdar križati v zalefu, temveč le v koraku.

Kazni, ki jih dopušča uredba, so precej občutne; gibljejo se med 10 in 1000 Din in se ob neizterljivosti lahko izpremene v zapor. Posebnost kazenske sankcije je, da so kazniva samo dejanja in opustitve, ki nasprotujejo izrečnim prepovedim ali zapovedim, kršitev predpisov, ki predstavljajo po vsebini nekakšna navodila ali nasvete, pa le tedaj, če je zagrešena zlonamerno ali kljub opominom ali opozoritvi pristojnih oblastev ali organov.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Ing. Josip Platner, Ljubljana.

Pojasnila in navodila občinam k izvršitvi regulacijskih načrtov

Novi gradbeni zakon predvideva napravo regulacijskih načrtov. Občine, ki morajo te načrte izvesti, so bile določene s posebno uredbo. Izšel je tudi pravilnik, ki točno predvideva postopek, kako naj se to delo izvrši in kako se ga dovede do pravomočja.

Člen 10. tega pravilnika navaja obseg dela in to:

1. Idejna skica in definitivna izdelava generalnega in detailnega regulacijskega načrta.

2. Generalni regulacijski načrt s podolžnimi profili ulic.
3. Zaznamovanje osov in ulic na terenu.
4. Izdelavo podolžnih in prečnih profilov z definitivno nivojeleto.

Občinski zastop izvoli gradbeni odbor, če ga še nima, ter mu poveri nalogo, da izvede in realizira ta dela.

Kot prvo se pregleda katastrske načrte, če so ti v redu in popolni, ako niso in to vsled nevnašanja sprememb na parcelah, je potrebno, da se to delo izvrši po pooblaščenem strokovnjaku ter se pri popravljanju že vnesejo višinski podatki, ki so potrebni za izdelavo nivelacijskih načrtov v nadaljnjem delu in določi mejo regulacijskega ozemlja. Na podlagi teh načrtov in generalke v merilu 1 : 25.000 prične gradbeni odbor pripravljati:

Program za izdelavo idejne skice

kakor to predvideva čl. 12. in čl. 13. Da se lahko zadosti temu delu pravilnika, je treba previdnega in natančnega študiranja kraja iz historijskega, geografskega in ekonomskega stališča, ker v tem tiči baš ona pravilna rešitev regulacije, ki bo usmerjevala življenje in delo naselja za več decenijev naprej.

Proučiti je značaj kraja in to, ali je kraj pretežno večino agrarn, ali industrijskega značaja, ali bo v bodoče, kar je lahko predvideti, obdržal ter se razvijal v istem procentnem razmerju ene skupine proti drugi. N. pr. neki kraj je agrarno-industrijskega značaja; že več let nazaj se opaža, da se število prebivalstva večja v korist industriji ter da je ostalo število agrarnega prebivalstva skoraj na isti višini, je ta kraj dobil obeležje n a r a š č a - j o č e g a i n d u s t r i j s k e g a n a s e l j a, torej je treba temu kraju zagotoviti zemljišča za industrijo ter prilagoditi nova gradilišča tako, da odgovarjajo v industriji zaposlenemu prebivalstvu, ali paziti je na to, da se pri tem ne uničuje autohton karakter kraja. Agrarnemu prebivalstvu se naj predvidi ravnotako možni razmah in procvit.

Po določenju značaja kraja se pretrse vprašanje, v katero smer se je kraj razvijal in to ali iz vidikov higijene in gospodarstva v dobrem ali slabem pravcu. Omenil bi k temu, da so se pri nas razvijali nekateri kraji v plazovit teren ail celo v močvirnat del okoliša. Seveda to ni pravilno. V takih slučajih naj se pravec razvoja obrne v drugo smer. Skratka, po premoitrenju danih okoliščin se naj določijo okoliši, kateri naj zavzemajo ožji in širši gradbeni okoliš, industrijski del, del namenjen v vojaške svrhe ter zaščitni pas.

Zaščitni pas se smatra oni pas ozemlja, ki se ne sme naseljevati. V tem pasu je vzdrževati in obnavljati gozdove, zelenice, polja in potrebne površine za kmetijstvo. Pripomnil bi, da se naj kolikor mogoče blizu naselja ohranijo vrtovi in polja, ker ta v svojem bistvu povsem nadomeščajo parke in nasade, ki jih goje po večjih mestih.

Presoditi se mora, od kje naj se zgradi vodovod in napelje električna struja ter kam naj se odvodijo odpadne vode. Če so te stvari dobro premišljene, šele potem se lahko določi točnejšo mejo med posamezni deli okolišev.

Zelo važno je že pri programu določitev in usmeritev tranzitnega prometa. K temu naj bi samo pripomnil, da je večina krajev v naši banovini zgrajenih na osnovah tranzitnih krajev. Naselja so se pričela razvijati vzdolž prometne žile-cest, do gotove dolžine, t. j. circa 500 m, nakar so šele pričeli zazidavati pas ozemlja za cestnimi hišami. V večjih slučajih so v gotovi dolžini glavno tranzitno žilo razširili ter je na ta način nastal podolgovat trg, ki je tako značilen za večino naših naselij. Pri mnogih naseljih je pa ostala širina ista in tako imamo v takih slučajih ozki prehod preko naselja, ki je postal vsled sedajnega naraščajočega avtomobilskega prometa tako velik nedostatek, da moti v vsem življenje in delovanje autohtonega prebivalstva. V takih slučajih je priporočati, da se preloži tranzitni prehod ali cesta iz sredine naselja v najbližjo okolico, ker v skoraj vseh slučajih je v bližnji dobi po danih okoliščinah nemogoče razširjati, asfaltirati in tlakovati take ceste, ker bi bilo potrebno demolirati skorajda vsa poslopja. Ni se bati, da bi se odvrnil tujski promet s to preložitvijo tranzitnega prometa, ker bi se ta vršil itak v neposredni bližini in zainteresiral potujoče občinstvo za bližnjo naselje.

Vsa ta vprašanja je treba točno proučiti ter jih fiksirati na generalki z izčrpnimi ugotovitvami in dokazovanji.

V nadaljnjem delu je treba ugotoviti bodoči značaj posameznim okolišem in predelom reguliranega ozemlja. Kot osnovo je vzeti generalni katastrski načrt obstoječega naselja in okolice. Predvideti je takozvane gradbene cone, ki jih označuje gradbeni zakon v čl. 14. in sicer kot:

- a) Gosta naselja z zazidanimi frontami;
- b) srednja naselja, t. j. naselja z objekti, ki so po eni prečni smeri prosta;
- c) redka naselja, t. j. naselja, v katerih stoje poslopja povsem prosta.

K točki a) bi pripomnil, da se sistem zazidave pod to točko

voli le v sredini naselja za slučaj, če je to že izvedeno v starem delu naselja.

Moderna gradnja mest pa stremi za tem, da se ne nakopiči po nepotrebnem na en kraj preveč ljudi, torej da se voli tak sistem v skrajnem slučaju. Pri nas pridejo in to v večina krajih v poštev le sistemi kot so predvideni pod točko b) in c).

Premisliti je treba, katere javne stavbe bi se naj gradilo, to je občinske urade, šole, cerkve, društvene domove, bolnice in zavetišča. Tem vrstam poslopij je predvideti prostore, ki naj so v vsakem oziru odgovarjajoči. Omenim naj, da je vsled komasiranja manjših občin točno premisliti, kam se bo postavilo ta poslopja. N. pr. šolo, da ta ne bo stala v središču večje občine tako, da bo deci iz inkorporiranih manjših predaleč hoditi.

Nadalje bi tudi opozoril na letoviške kraje. Ti kraji morajo predvideti prostore za hotele. Napačno je, da se postavlja večje restavracije in hotele v sredino kraja, ker je silno težko dobiti primeren prostor in ker te po večini večje zgradbe motijo in kazijo staro lice letoviškega kraja, da ta sčasoma zgubi svoj karakter, zbog čega ga pravzaprav turisti in letoviščarji posečaja. Švica kot vzorna letoviška dežela je to rešila na ta način, da je zgradila hotele na periferiji letoviškega naselja. S tem ni samo ohranjen videz naselja iz stališča gradnje mest, ampak tudi nista motena tako si različna načina življenja autohtonega prebivalca, ki živi in dela vse leto v kraju, in letoviščarja, ki poseča kraj samo za nekaj časa.

K regulaciji ožjega okoliša, t. j. okoliša, ki že obstoja, bi pripomnil, da se ta naj čim več ohrani in sanira samo z gledišča higijene, praktičnega narodnega gospodarstva in ohranitve značaja kraja, ker iz sedanje prakse pri naših naseljih mi vemo, da se le ta silno malo izpreminjajo. Okoli tega jedra se pa lahko razvije okoliš, ki naj je zgrajen na principih modernega urbanizma. Seveda mora ta dva različna dela naselja arhitekt umno zvezati, da ne nastane prenašel in preveč kontrasten prehod.

Ko se točno premisli in ugotovi ta dejstva, se jih kot rezultat vnese v generalni katastrski načrt i. s. samo shematično, torej povsem kot ideloška želja občine.

Kot nadaljnje delo je pripraviti vse podrobne katastrske načrte, ki bodo služili za osnovo pri reševanju posameznih detajlnih regulacij, kakor trgov obstoječih gričev z gradovi itd.

Če napravim resume vsega zgoraj navedenega, obstoji program iz sledečih tehničnih elaboratov:

1. Popis in zahteve programatičnega značaja.
2. Generalšlabno karto z vsemi zgoraj navedenimi vneski.

3. Generalni katastrski načrt, na katerem je shematično označiti osnovne ideje, kakor predvideva program.

4. Detajlne, podrobne katastrske načrte v svrhu rešavanja posameznih predelov naselja, tako trge, nasade itd.

Vse te načrte je treba dati v odobritev pristojni oblasti ter dati projektantu v tolikih izvodih na razpolago, kakor to predvideva čl. 21.

Ker pa je ta posel čisto tehničnega značaja, je potrebno, da se pokliče že pri sestavljanju programa pooblaščen strokovnjak, ki ve svetovati in ki vse načrte pravilno pripravi za oblast.

Na podlagi od oblasti overovljenega program se izdela idejna skica, pri kateri je upoštevati čl. 14. Potem ko je ta skica izdelana, se predloži v načelno odobritev pristojnemu oblastvu, katero ima nalog kontrolirati, če je ta skica napravljena v skladu z obstoječimi zakoni. To načelno odobritev se mora izdati najdel v roku 30 dni.

Po načelno odobreni idejni skici za regulacijski načrt izdela projektant generalni regulacijski načrt in uredba, ki govori o predpisih za ureditev, širino, vzpon ulic, trgov, nasadov, o gostoti in višini zazidavanja, natančnejše določbe v gradbenem okolju, določbe o napravah železniškega in avtomobilskega prometa, določbe za asanacijo naselja itd. Vse kakor to predvideva gradbeni zakon v čl. 5.

Ko je generalni regulacijski načrt in pa uredba izdelana, se ju razgrne na upogled, kakor to predvideva gradbeni zakon v čl. 8.

Istčasno z izdelavo regulacijskega načrta se izdeluje nivelacijski načrt, s pomočjo, katerega se rešuje vprašanje odpeljave vode iz ulic in kanalizacije. Posebno je treba pri napravi novih ulic paziti na okupiranem, t. j. že zazidanem ozemlju, da se ne prekoračijo dovoljeni nagibi in, da se frase izpeljejo čim racionalneje, s čim manjšimi zemeljskimi deli.

Nivelacijski načrt se izdela na gradbenem katastrskem načrtu, na katerem so vrisane regulacijske črte projektiranih ulic, vpisane kote terena itd. Podrobneje predpisuje to čl. 16. pravilnika.

Prične se izdelavati gradbeni pravilnik, ki naznačuje najmanjše površine gradilišč, najmanjše dolžine front poedinih gradilišč na ulicah in trgih, lego in velikost dvorišč itd., kakor to predvideva gradbeni zakon v čl. 6.

Ako se v roku 15 dni po izteku tega roka za javni upogled predlože kake pripombe glede regulacijskega načrta, jih občina vzame sporazumno s projektantom v pretres ter po oceni upo-

števa. Nakar se tako popravljeni načrt in uredba vnovič razgrneta na upogled skozi 60 dni, interesenti pa imajo v tem času in 15 dni po preteku tega roka pravico vložiti pritožbe proti regulacijskemu načrtu in uredbi in sicer samo, če je z načrtom in uredbo kršen kak zakonski predpis, če je ogrožena obča korist po občini, nakar občina prefrese tosmiselne pritožbe ter predloži popravljeni načrt in uredbu z vsemi pritožbami pristojni oblasti v potrditev.

Po odobritvi mora občina regulacijski načrt, uredbu in pravilnik dati vsakomur na upogled.

Prične se izdelovati detajlne načrte in to v večjih merilih. V poštev za detajlno obdelavo pridejo vsi trgi, važna križišča, razširjenje novih ulic, naprava predorov pod železnico, ureditev prostorov za javna stranišča itd. Svetovati je, da se te probleme rešuje istočasno z reševanjem generalnega regulacijskega načrta, tako da že ta vsebuje v bistvu iz detajlov rešene celote. V splošnem se morajo detajlni načrti popolnoma skladati z odobrenim generalnim načrtom.

S tem delom in s temi načrti, ki sem jih zgoraj opisal, je občina dobila nekak zakon, po katerem se razvija njena gradbena delavnost in po katerem so ji dane smernice za vso produktivno komunalno politiko.

Po tem delu se prične delo v terenu. Po pregledanih in overovljenih detajlnih načrtih se morajo prenesti na teren osovine vseh ulic v omejenem ožjem okolišu. Za širši okoliš se to delo vrši postopoma. Zaznamenovanje se vrši s kamenitimi ali betonskimi znamenji na način kakor to predvideva čl. 8. in 9. pravilnika o katastrskem premerjevanju.

Zaznamenovanje se po zakonu mora takoj izvršiti, čim se odobri generalni načrt.

Po zaznamenovanju osovin ulic na terenu je treba izvršiti generalno in detajlno noveliranje in podolžne profile ulic.

Vse to se vrše v odobren generalni regulacijski načrt.

Kontrolo zaznamenovanih osovin na terenu izvrši upravno oblastvo.

Načrte in ostali tehnični elaborat, ki jih po odobritvi pristojne oblasti prejmejo občine, se morajo najskrbneje shraniti pri gradbenem oddelku dolične občine, odnosno pri občinskem tajniku.

Izdelavo vseh teh del sme občina izročiti svojim tehničnim organom, kjer obstoje gradbeni oddelki, ali pa pooblaščenim inženjerjem in arhitektom. Vsi načrti morajo biti podpisani po pooblaščenih osebah, ki so jih izdelale, in overovljeni po občini.

Za izvršitev teh del morajo pripraviti občine denarna sredstva, da morejo takoj pričeti z delom. Zato je potrebno, da občine, ki nimajo dovolj sredstev na razpolago, takoj vnesejo v proračun potrebne zneske, da se more delo pričeti tekom enega ali več let in dovršiti v roku, ki je v zakonu predviden in v katerem se morajo naložiti v državni hipotekarni banki ali v Mestni hranilnici, od katere se more vzeti tudi posojilo za posle te vrste.

V glavnem sem podal nekaj splošen pregled in vrstni red, po katerem se mora vršiti to delo, da se čimprej pride do zaključka, ki je tako eminentne važnosti za vse občine. S tem se ustvari pravno stanje v razvoju naselij in odpadejo vsaka vsakočasna subjektivna rešavanja v gradbeni delavnosti in politiki naših naselij.

V Ljubljani, dne 21. marca 1933.

Upravni sodnik dr. Henrik Steska:

Občina in potrebščine katoliških župnij

Po § 35., odst. 1., zakona od 7. maja l. 1874., avstr. drž. zak. št. 50, o ureditvi zunanjih pravnih odnošajev katoliške cerkve so vsi katoliki istega obreda, kar jih stanuje v eni župniji, skupaj župna občina. V kolikor za potrebe župne občine ni poskrbljeno z njeno lastno imovino ali z drugimi cerkvenimi sredstvi, je po § 36. tega zakona razpisati naklade na člane župne občine. Tale predpis se je spopolnil z zakonom od 31. decembra 1894., avstr. drž. zak. št. 7 ex 1895 o kritju potrebščin katoliških župnij ter je pritegniti k tem nakladam poleg katolikov, bivajočih v fari, tudi takozvane forenze, namreč

a) v župnem okolišu ne bivajoče katolike istega obreda in

b) juridične osebe, družbe in zadruga, katere po pravilih ne pospešujejo samo in edino ali večinoma namenov druge vere ali obreda,

oboje pod pogojem, da jim je naložen zemljiški ali hišni davek od nepremičnin, ležečih v župnem okolišu ali da imajo v župnem okolišu obratovališče ali poslovodstvo kakenga podjetja ali kakenga opravila, za katero jim je naložena kaka pridobnina ali dohodnina v taki davčni občini, katere ozemlje spada popolnoma ali deloma v župni okoliš.

Pri juridičnih osebah je vpoštevati tudi veroizpoved prebivalcev v dolični davčni občini, ne pa, kakor se včasih pomotoma

misli, veroizpoved članov juridične osebe. Ako v davčni občini niso vsi prebivalci katoliki istega obreda, takrat ima juridična oseba plačati doklade ne od vsega vobče sicer cerkvenokonkurenčni dokladi podvrženega direktnega davka, nego le od one kvote, ki odgovarja razmerju števila katoliškega prebivalstva istega obreda do števila ostalega prebivalstva.

§ 37. zakona o ureditvi zunanjih pravnih odnošajev katoliške cerkve pravi, da se bodo s posebnim zakonom izdali podrobnejši predpisi o ustanavljanju in zastopstvu župnih občin in o opravljanju njih poslov. Po § 52. pa se smejo dotlej, dokler se z zakonom ne izdajo posebni predpisi o upravi cerkvene in nadarbinske imovine (§ 37 in 43), izdati z ministrsko uredbo vsi predpisi, ki so potrebni za izvedbo teh odredb. Na osnovi tega zakonskega pooblastila je ministrstvo za uk in bogočastje dne 31. decembra 1877., avstr. drž. zak. št. 5 iz 1878, izdalo uredbo o opravljanju poslov katoliških župnih občin po zastopstvih krajevnih občin. Po tej uredbi naj zastopstva krajevnih občin opravljajo kakor doslej po župnih občin. Ta zastopstva naj bi tudi odslej naprej sklepala o prispevkih za katoliške bogočastne namene, ki zadenejo župno občino.

Župno občino obremenjujejo pred vsem stroški, ki narastejo za stvarne potrebščine katoliških župnij. Glede teh potrebščin § 57. gori imenovanega zakona o zunanjih pravnih odnošajih katoliške cerkve izrečno določa, da ostanejo nekvarno dolocoam tega zakona v veljavi tudi še predpisi raznih starejših deželnih zakonov o križu stroškov za gradnjo in vzdrževanje katoliških cerkvenih in nadarbinskih poslopij, pa za pribavo cerkvenih paramentov, oprave in drugih potrebščin. So to na ozemlju Slovenije kranjski deželni zakon od 20. julija 1863 z novelo iz l. 1890, štajerski deželni zakon od 28. aprila 1864 z novelo iz l. 1866 in koruški deželni zakon od 28. maja 1863 z novelo iz l. 1864. Ti deželni zakoni predpisujejo, koga je pritegniti h kritju stroškov, ki nastanejo zbog teh potrebščin, in določajo, da se stroški, ki se ne dajo na drug način kriti, krijejo z naklado v vsem župnem okolišu na podlagi neposrednih davkov, toda vpoštevaje zakonito oprostitvev nekatoliških sovernikov. Ta predpis o cerkveni nakladi v župnem okolišu ni s poznejšimi zakoni omejen, nego je bil z gori navedenim zakonom od 31. decembra 1894. še celo raztegnjen na takozvane forenze.

Po §§ 55 in 57 zakona o zunanjih pravnih odnošajih katoliške cerkve odloča po izvršeni cerkvenokonkurenčni razpravi v rednem instančnem teku obče upravno oblastvo I. stopnje (sresko načelstvo, sreska izpostava, mestno načelstvo) o teh vprašanjih:

- a) ali je gradnja, popravilo ali nabava sploh potrebna,
- b) koliko znašajo celokupni stroški za potrebne spoznanih del ali nabav,
- c) katere osebe (fizične in pravne) je kot cerkvenokonkurenčne faktorje pritegniti h kritju teh stroškov,
- d) kako se naj stroški porazdelijo med poedine cerkvenokonkurenčne faktorje.

Kakor gori navedeno je župna občina, t. j. skupina vseh katolikov istega obreda, kar jih stanuje v eni župniji, in vseh forenzov, cerkvenokonkurenčni faktor, v kolikor ni moči pritegniti drugih cerkvenokonkurenčnih faktorjev. K tem drugim prispevnim faktorjem spadajo pred vsem oni, ki so k stvarnim stroškom vezani po kakšni zadužbini (ustanovi), pogodbi in drugem pravnem naslovu, o čemer bo v sporu odločalo redno sodišče, ker gre za pravnoppravno vprašanje. Iz javnopravnih razlogov na osnovi predpisov starih deželnih zakonov o gradnji in vzdrževanju cerkvenih in nadarbinskih poslopij, ter o pribavi cerkvenih paramentov, oprave in drugih potrebščin pa je uporabljati za kritje stvarnih stroškov

a) pogrešljive dohodke in pogrešljivo imovino dotične cerkve odnosno podružne cerkve; lokalno cerkveno imovino zastopa upraviteljstvo cerkvene imovine, obstoječe iz cerkvenega predstojnika, cerkvenih ključarjev in eventualno še iz cerkvenega patrona, ako ga je; poudarjeno bodi, da k lokalni cerkveni imovini ni šteti nadarbinske imovine;

b) pod izvestnimi pogoji del večjega čistega dohodka cerkvenega nadarbinarja, a le glede nadarbinskih poslopij;

c) dalje je pritegniti patrona, ki prispeva na Kranjskem petino, na Koroškem tretjino stroškov, preostalih po odbitku prispevkov iz cerkvene imovine in iz nadarbine, kakor tudi po odbitku vrednosti ročnih in voznih del; na Južnem Štajerskem se jednako kakor na Koroškem obremenjuje patron s tretjino stroškov, vendar se vrednost ročnih in voznih del ne odbije. Patrona tudi ni moči pritegniti k stroškom za zvonove (dekret dvorne kancelarije od 5. avgusta 1842) in pa k stroškom, ki nastanejo zbog zvišanih, po pomnožitvi ali povečanju župne občine povzročenih bogočastnih potreb župne občine (§ 32. zakona o zunanjih pravnih odnošajih katoliške cerkve).

Če gre za inkorporirane nadarbine duhovnih združb, plačajo le-te vobče polovico stroškov, po odbitku vrednosti ročnih in voznih del, vendar je več izjem. Tako n. pr. Križanski red (bivši nemški viteški red) zavoljo posebnega l. 1833. izdanega cesarskega privilegija prispeva k stvarnim stroškom nadarbinskih poslopij onih

nadarbin, ki so mu vtelesena (inkorporirana) le toliko, kolikor je to naloženo patronom.

Vse stroške, ki še preostajajo, trpi župna občina (farna občina).

Na župno občino odpadajoči del stroškov ne obremenjuje politične (upravne, krajevne) občine in najsi se okoliš župnije z onim politične občine tudi krije in najsi zastopa občinski odbor obenem tudi župno občino. Za kritje stroškov, ki obremenjujejo na osnovi cerkvenokonkurenčnih odločb občin upravnih oblastev (sreskih načelstev in kr. banskih uprav) župno občino (skupnost župljanov in forenzov), ima sicer skrbeti občinski odbor, a ne kot organ politične občine, marveč v imenu župljanov in forenzov, ki so v okolišu dotične politične občine obdavčeni z neposrednimi davki. Zbog tega je tudi jasno, da mora občinski odbor za kritje župni občini naloženih stroškov sestaviti poseben proračun, ki obremenjuje le župljane in forenze in le glede neposrednih davkov. Ta proračun se torej bistveno razlikuje od proračuna za politično občino. Izdatki, uvrščeni v proračun politične občine, se v nasprotju z izdatki v proračunu župne občine ne krijejo zgolj z dokladami na neposredne davke, marveč sploh iz občinskih dohodkov, ki so prav raznovrstni in ne zadenejo le župljanov in forenzov, marveč tudi druge davkoplačevalce.

Kadar se okoliš politične in župne občine krijeta ali kadar obseza okoliš župne občine le del ene same politične občine, mora občinski odbor sklepati, ali se naj na župno občino odpadajoči prispevek krije naenkrat s cerkvenokonkurenčno doklado ali pa z najetjem posojila, ki se amortizira z anuitetami. V prvem slučaju mora občinski odbor obenem ugotoviti, koliko direktnega, samoupravnim dokladam podvrženega davka plačujejo župljani in forenzi ter na tej osnovi izračunati, koliko odstotkov naj znaša cerkvenokonkurenčna doklada. Za slučaj najetja posojila se mora vsako leto posebe na enak način radi odplačila anuitete izračunati odstotek cerkvenokonkurenčne doklade. Podobno je postopati, ako se prispevek župne občine sicer krije neposredno z doklado, a ne naenkrat, nego v dveh ali več obrokih (n. pr. v smislu plačilnih pogojev gradbenega podjetnika po stopnjah dograditve in podobno).

Včasih obsega okoliš župne občine dvojce ali več političnih občin v celoti ali deloma. V takem slučaju pa je treba razlikovati med onim delom Slovenije, ki je spadal preje h Kranjski, in onim, ki je bil del Štajerske in Koroške. Kranjski zakon o kritju stroškov za gradnjo in vzdrževanje cerkvenih in nadarbinskih poslopij ne predvideva nikakršnega skup-

nega organa in torej zastopata tu dva ali več občinskih odborov župno občino. Ker je treba avtoritativno odrediti, koliko odstotkov celotnega, župni občini naloženega prispevka odpade na župljane in forenzi v poedinih političnih občinah, a ni skupnega organa, je pristojno pač obče upravno oblastvo I. stopnje, da v cerkvenokonkurenčni odločbi, odnosno v dodatku k njej še o tem odloča. V ta namen mora to oblastvo ugotoviti, koliko direktnega, cerkvenokonkurenčni dokladi podvrženega davka plačujejo v merodajnem letu dotični župljani in forenzi v poedinih političnih občinah, in na tej podlagi izračunati, koliko odstotkov odpade na poedine, po različnih občinskih odborih zastopane dele župne občine. Glede tega izračunavanja pa je merodajno pač ono leto, ko je treba plačati stavbnemu odboru.

Prizadejti občinski odbori sklepajo vsak glede svojega prispevka, kako se naj krije, torej ali se naj krije neposredno z doklado ali pa z najetjem posojila. Ako se naj prispevek krije s posojilom, mora občinski odbor glede dela župne občine, pripadajočega k dotični politični občini, še poskrbeti za amortizacijo posojila z anuitetami, ki se krijejo z dokladami na župljane in forenzi. Odstotek teh doklad izračuna istotako občinski odbor.

Praktičen primer naj to pojasni. Na župno občino odpadajoči stroški znašajo 50.000 Din, ki jih je plačati l. 1933. Vsem župljanom in forenzom župnije A je to leto predpisano na direktnih, cerkvenokonkurenčni dokladi podvrženih davkih n. pr. vsota 75.000 Din in to v politični občini A 45.000 Din, v politični občini B 18.000 Din in v politični občini C 12.000 Din. Zbog tega bode sresko načelstvo odločilo, da ima k politični občini A spadajoči del župne občine trpeti v razmerju $X : 45.000 = 50.000 : 75.000$, t. j. 30.000 Din; k občini B spadajoči del 12.000 Din in k občini C spadajoči del 8000 Din. Občinski odbor vsake teh treh političnih občin mora nato v zastopstvu župljanov in forenzov svojega okoliša sklepati o tem, ali se naj dotični delež krije neposredno z doklado ali pa s posojilom. V tem drugem primeru bi se vsakoletne obresti in amortizacijska kvota najetega posojila krile z dokladami ter bi se v ta namen morala v s a k o l e t o p o s e b e ugotoviti višina cerkvenokonkurenčni dokladi podvrženega direktnega davka, ki ga plačujejo župljani in forenzi v dotični politični občini, in na tej podlagi izračunati odstotek cerkvene doklade dotičnega leta. Možno je, da bodo občinski odbori različno postopali in občinski odbor politične občine A sklenil najetje posojila, dočim hočeta občinska odbora B in C kriti delež kar z enkratno doklado.

Nekateri menijo, da pripadajo tu navedeni posli s t a v b n e m u o d b o r u in zamenjajo stavbni odbor po kranjskem dežel-

nem zakonu s cerkvenokonkurenčnim odborom po štajerskem in koroškem deželnem zakonu o kritju stroškov za gradnje in vzdrževanje cerkvenih in nadarbinskih poslopij. Delokrog stavbnega (gradbenega) odbora obseza le vodstvo gradnje kot take in skrb, da mu prizadefi cerkvenokonkurenčni faktorji pravočasno nakažejo potrebne zneske, s katerimi on poplača narasle stroške.

S cerkvenokonkurenčno odločbo občega upravnega oblastva se torej določi, koliko ima prispevati župna občina odnosno, ako obsega okoliš župne občine več političnih občin deloma ali v celoti, poedini deli župne občine. Občinski odbori pa v imenu župne občine, odnosno poedinih delov župne občine poleg sklepanja o neposrednem ali posrednem kritju stroškov s cerkvenokonkurenčno doklado in o odstotkih, po katerih se bode ta doklada v izveštnem letu pobirala, tudi še izračunajo na poedine župljane in forenze odpadajoče zneske in jih izterjajo. Včasih izvrše to izračunavanje in izterjavanje s privolitvijo višjih finančnih oblastev bodisi brezplačno, bodisi proti odškodnini tudi davčne uprave v imenu občinskega odbora po proračunu, ki ga je občeupravno oblastvo I. stopnje opremilo z opombo o izvršnosti cerkvenokonkurenčne odločbe.

Napačno je naziranje, da se smejo cerkvenokonkurenčne doklade na neposredne davke pobirati le po predhodni odobritvi ministrstva financ. Res določa novelirani čl. 163. zakona o neposrednih davkih, da je treba za doklade cerkvenih občin odobritve davčnega oddelka ministrstva financ. Vendar se ta predpis ne nanaša na take doklade katoliških župnih občin, ki se pobirajo zbog izvršnih cerkvenokonkurenčnih odločb občin upravnih oblastev, marveč le na doklade za kritje izdatkov, ki jih cerkvene občine same sklenejo.

Na ozemlju bivše štajerske in koroške, ki je pripadlo Sloveniji, veljajo po štajerskem in koroškem deželnem zakonu o kritju stroškov za gradnjo in vzdrževanje katoliških cerkvenih in nadarbinskih poslopij posebni predpisi v onih primerih, ko obsega cerkev (župnija) več političnih občin ali njih delov. Ker je v takem primeru treba sodelovanja več političnih občin, ki zastopajo dele ene in iste župne občine, zbog tega je zaželen tudi skupen organ prizadetih političnih občin. Tak organ je cerkvenokonkurenčni odbor. Sestoji iz petih članov, ki jih izvolijo občinski odbori vfaranih političnih občin izmed občanov za dobo treh let. Temu konkurenčnemu odboru pripadajo oni posli, ki jih vrši sicer občinski odbor, ako je le ena politična občina vfara na v župniji. Ker je predviden skupen organ, ni nikakršne potrebe, da bi se za poedine, k raznim političnim občinam spadajo-

če dele župne občine posebe določil nanje odpadajoči delež župno občino obremenjujočih stroškov, nego cerkvenokonkurenčni odbor ugotovi le, koliko direktnega, cerkvenokonkurenčni dokladi podvrženega neposrednega davka plačujejo župljani in forenzi v vsej župni občini skupaj in na tej podlagi določi, kolikšna odstotna doklada naj se naloži župni občini in s tem tudi poedinim obdavčenim župljanom in forenzom.

Druga vrsta stroškov, ki obremenjujejo župne občine, so nekatere osebne potrebščine katoliških župnij. Za dotacijo župne duhovščine (župnika, župnijskega vikarja ali njega pomočnikov-kooperatorjev) je vobče poskrbljeno na drug način, ne velja pa to glede stroškov za bogočastne, župljanom namenjene posle, ki jih običajno opravljajo neduhovniške osebe. Semkaj spadajo zlasti stroški za cerkovnike in organiste. V mnogih primerih se krijejo ti stroški s prostovoljnimi prispevki župljanov, vendar so ti prispevki včasih prenizki ali pa se preveč menjajo v svoji višini, in je treba skrbeti za zanesljivejši način kritja. Za osebne potrebščine pa ni takih posebnih predpisov kakor za stvarne in velja torej predvsem oni §-a 36. zakona o zunanjih pravnih odnošajih katoliške cerkve, po katerem mora župna občina skrbeti za kritje s porazdelitvijo naklad na svoje župljane in to v toliko, v kolikor nima zadostno dohodkov od lastne imovine ali drugih cerkvenih sredstev.

Tu je treba razlikovati dvoje možnosti. Nastal je ali spor o kritju osebnih stroškov ali pa so se sporazumeli vsi oni, ki naj trpe stroške. Spor nastane o tem, ali so dotični osebni stroški sploh potrebni, dalje kolikšna bodi njih višina in končno kolikšen bodi na župno občino odpadajoči delež za potrebne spoznanih stroškov. Ako ni drugega pravnega naslova, nego gre le za pritegnitev obvezancev iz občega naslova pripadnosti k župni občini, odloča o tem sporu obče upravno oblastvo I. stopnje (glej § 55., odst. 1. zakona o zunanjih pravnih odnošajih katoliške cerkve). Stranke v tem sporu so župno predstojništvo, potem upraviteljstvo cerkvene imovine (zastopano po župnem predstojniku, po cerkvenih ključarjih in event. še po patronu), dalje zastopstvo župne občine. Kdo župno občino zastopa, je že bilo zgoraj pri opisu stvarnih potrebščin omenjeno. Vobče bodo torej zastopstva političnih občin opravljala tudi posle župnih občin, a tam, kjer obstojajo posebni cerkvenokonkurenčni odbori, le-ti. Ministrska uredba od 31. decembra 1877. o upravljanju poslov katoliških župnih občin po zastopstvih krajevnih občin namreč izrečno povdarja, da ostane delokrog cerkvenokonkurenčnih odborov, predvidenih v posebnih deželnih zakonih, neokrnjen. Dasi se ti deželni zakoni nanašajo

zgolj na kritje stvarnih stroškov, vendar gotovo ne more biti nikarkršnih pomislekov proti analogni uporabi zakonskih določb o cerkvenih konkurenčnih odborih tudi za vprašanja glede osebnih stroškov. Nadaljnji postopek po izvršni odločbi občega upravnega oblastva je jednak onemu glede kritja stvarnih potrebščin.

(Konec prihodnjič)

Iz Županske zveze v Ljubljani

Zakonitost samoupravnih davščin. Znana razsodba državnega sveta, dočenešana na njegovi obči seji z dne 5. februarja 1932 in obvezna za upravno sodišče in vsa upravna oblastva, je spravila mnogo občin Dravske banovine, predvsem mestne občine v prav mučen položaj ter jim grozila finance popolnoma razrvati. Četudi je šlo le za nekaj konkretnih primerov mariborske občinske davščine na nezazidane parcele, je bila razsodba načelne važnosti za vsako občino in za nadzorno oblast, ker je v nji državni svet izrekel, da je potreben za uredbo vsake nove davščine ali za zvišanje stare državni zakon v vseh onih primerih, v katerih zahtevajo občinski redi po cesarju potrjen sklep deželnega zbora.

Naenkrat so postale nezakonite vse občinske samoslojne davščine, takse in trošarine, ki so bile v dobi po prevratu nanovo uvedene in ki niso imele pooblastitve v posebnem zakonu. In takih davščin je prav mnogo in jako važne in donosne so med njimi: uvoznine, prirastkarine, gostiščine, davščine na vozila, na reklamne izveske in izložbe, na nezazidane parcele, na elektriko, vodarine, kanalščine itd. Do cit. razsodbe se je namreč splošno smatralo, da zadošča za uvedbo ali zvišanje teh davščin odobritev po ministrstvu financ in tudi upravno sodišče je bilo tega mnenja. Zato je bilo presenečenje tem večje.

Treba je bilo hitro najti izhoda iz mučnega položaja, in to tem bolj, ker so davkoplačevalci, organizirani v močnih stanovskih korporacijah, kmalu izvedeli za razsodbo državnega sveta ter pričeli občinske davščine vse vprek izpodbijati, tudi take, ki so jih že desetletje brez ugovora plačevali. Pritožbe, s katerimi se je uveljavljala nezakonitost davščine, so se opasno množile. Kr. banska uprava, ki bi jim bila morala seveda ugoditi, je reševanje teh pritožb blagohotno odložila do legislativne ureditve tega kočljivega vprašanja. Ugoditev bi bila silno oškodovala občinske finance ter ogrozila redno poslovanje občin.

Globoko so se oddahnile občinske uprave in sploh vsi, ki so imeli posla s temi zadevami, ko je finančni zakon za leto 1933/34 prinesel vsaj začasno ureditev v § 80, ki vsebuje nastopno važno izpopolnitev 3. odstavka § 64 zakona o podaljšavi veljavnosti odredb sedanjih finančnih zakonov z dne 31. julija 1929:

»Do izdaje zakona o samoupravnih financah nadomešča odobritev ministra financ zakonsko pooblastilo, kolikor se tako zakonsko pooblastilo za uvedbo novih ali povečanje starih občinskih naklad in davščin po obstoječih zakonih zahteva.

Priznajo in odobravajo se odločbe, katere je minister financ na osnovi 3. odstavka tega §-a doslej donesel.«

S to odločbo so vse občinske davščine rešene, ker velja k sreči tudi za nazaj. Pritožbe proti davčnim predpisom radi nezakonitosti davščine so odslej nemogoče. Za naprej pa daje občini in nadzornemu oblastvu jasno smernico za postopek: vsaka nova občinska davščina je potrebna odobritev ministrstva financ. Enako povečanje stare davščine, kolikor presega svojčas dano odobritev. Od odobritev finančnega ministrstva so izvzete samo one nove davščine, za katere bi občina že imela splošno pooblastilo v specialnem zakonu (danes državnem zakonu prej od cesarja potrjenem sklepu deželnega zbora ali deželnem zakonu).

Na to opozarjamo posebej zato, da se ne bo napačno razlagal 5. odstavek § 95. novega občinskega zakona, po katerem odobrava uredbo novih občinskih posrednih davkov in njih povečanje ono oblastvo, katero odobrava obč. proračun (sreski načelnik odn. ban). Ta odobritev ne nadomešča zakona, temveč se daje le v konkretnem primeru v okviru pooblastilnega zakona, katerega začasno nadomešča gornja ministrska odobritev.

Novi zakon o občinah je razglašen. Objavljajo ga »Služb. Novine« z dne 15. aprila 1933 pod št. 85/XXVI. Obvezno moč dobi že v 60 dneh, to je na dan 13. junija 1933. Z istim dnevom prestanejo veljati občinski redi za Kranjsko, Štajersko in Koroško, ter občinski zakoni, ki so veljali za Prekmurje in za občini Strigova in Radačoviči. V veljavi pa ostanejo še občinski redi za avtonomna mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Skratka: novi občinski zakon stopi s 13. junijem t. l. v veljavo na vsem ozemlju Dravske banovine razen v avtonomnih mestih.

Ker prinaša novi zakon velike izpremembe napram našim sedanjim zakonom, bomo v prihodnji številki »Samouprave« v daljšem članku prinesli vse to, kar je podeželskim občinskim upravam najbolj potrebno in najnujnejše vedeti o novem zakonu. Tudi nadzor nad obcino se bistveno izpremeni.

Komasacijo občin bo kr. banska uprava pospešila, četudi ji daje zakon za sestavo predloga rok do 13. decembra t. l. Nove občine se morajo čimprej ustanoviti, razmejiti in organizirati, tako da bodo občinski proračuni za leto 1934/35 sestavljeni že po novih občinah.

Vprašanja in odgovori

Vprašanje: Prosimo za pojasnilo, ali je županstvo pri izdajanju poselskih knjig dolžno zahtevati od stranke plačilo takse.

Odgovor: Da. Za taksiranje poselskih knjižic veljajo namreč predpisi tarifne postavke 57. zakona o taksah in člena 74. taksnega pravilnika.

Po teh predpisih se mora tedaj poselska knjižica taksirati ob izstavitvi s kolkom za Din 10.—.

S kolkom za Din 5.— pa se mora taksirati vsak vpis oblastva (občine), ki potrjuje prijavo ali odjavo vstopanja posla v službo ali izstopanja iz službe.

Potrdila o službi in vedenju posla, ki se vpisujejo v poselske knjižice, pa so po 1. pripombi k tarif. postavkama 3. in 4. taksnega zakona prostje takse.

Vi vprašate: Po navodilih za sestavo občinskih računov se mora blagajniški dnevnik zaključiti za leto 1932 šele 31. marca 1933 in po tem zaključku sestaviti račun za leto 1932. Prosim, da pojasnite, kdaj naj se nastavi blagajniški dnevnik za leto 1933? Ali od 1. aprila 1933 dalje?

Odgovor: Ne! Za računsko leto 1932, ki traja od 1. januarja 1932 do 31. marca 1933, se vodi skozi le en dnevnik. Vanj se vpisujejo vsi dohodki in vsi izdatki, ki so bili predvideni v proračunu za leto 1932. Obenem pa se mora od 1. januarja 1933 dalje voditi sočasno nov dnevnik za leto 1933. Vanj se pišejo vsi dohodki in izdatki, ki gredo v breme proračuna za leto 1933. Skratka: v času od 1. januarja do 31. marca 1933 se morata voditi sočasno dva ločena dnevnika, eden za proračunsko (računsko) leto 1932, drugi za proračunsko (računsko) leto 1933.

Vprašanje: Naš sreski cestni odbor zahteva, da mora županstvo dostaviti vsem strankam pozive za plačilo izrednega cestnega prispevka. Županstvo je mnenja, da tega ni dolžno storiti. Prosimo pojasnila, ali je stališče županstva pravilno?

Odgovor: Ne! Na osnovi člena 27. navodil za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih javnih cest, priobčenih v Službenem listu z dne 7. februarja 1931, št. 69/10, se morajo pozivi za plačilo izrednega prispevka za prekomerno vkoriščanje cest priobčevati strankam po občinskih upravah one občine, v čije območje je bivališče strank oziroma obratno vodstvo, proti potrdilu prejema. Po tem predpisu torej mora sreski cestni odbor predložiti pozive za plačilo izrednega cestnega prispevka občinski upravi one občine, v katere področje stranka stanuje in občinska uprava mora te pozive dostaviti strankam proti potrdilu prejema in te dostavnice vrniti sreskemu cestnemu odboru.

Vprašanje: V naši občini so tri pokopališča. Za vzdrževanje in za škropljenje cest, ki vodijo na ta pokopališča ima občina mnogo stroškov. Za delno kritje teh stroškov namerava občina uvesti posebne takse po Din 10.—, oziroma Din 20.— na vsak pogreb. Prosimo pojasnila, ali je to dopustno?

Odgovor: Ne! Za vašo občino velja uredba o pobiranju občinskih taks v območju bivše mariborske oblasti z dne 6. septembra 1929, objavljena v Samoupravi z dne 26. oktobra 1929, št. 31/9. Tarifa, ki je priložena tej uredbi, točno našteva vse takse, ki jih občine smejo uvajati in pobirati. Med njimi pa ni takse na pogrebe. Druge zakonske osnove za uvajanje in pobiranje občinskih taks pa ni.

Vi pišete: Prosim pojasnila o predpisih, ki veljajo za kolkovanje računov. Nekateri pravijo, da se morajo kolkovati s kolkom za 10 para, drugi za 20 para in tretji za 25 para. Kaj je pravilno?

Odgovor: Vse. Računi, ki so bili izdani do 31. avgusta 1932, so se kolkovali do Din 100— s kolkom za 10 para, preko Din 100— pa s kolkom za 20 para. — Od 1. septembra 1932 dalje pa se morajo vsi računi, ki so podvrženi kolkovanju, kolkovati s kolkom po 25 para neglede na računsko vsoto (Tarifna postavka 34. taksnega zakona). — Gč.

Razsodbe upravnega sodišča

Upravno sodišče je pod štev. A 119/30/7 z dne 8. oktobra 1930 zoper odločbo sreskega načelstva A v B z dne 2. julija 1933, št. 489/1, glede stavbnega dovoljenja za hišo, po dne 8. oktobra 1930 izvedeni ustni razpravi in sicer po zaslišanju poročila sodnika poročevalca, v odsotnosti redno vabljene tožeče stranke, toženega oblastva in soudeleženihih strank razsodilo tako-le:

Tožbi se ugodi in osporovani upravni akt radi nezakonitosti razveljavi.

Razlogi.

Občinski odbor občine C je v seji od 23. decembra 1929 sklenil, da se svet med šolo na C in D cesto na C rezervira za morebitne potrebe za šolo in da županstvo ne izda stavbnih dovolitev za ta svet. Sresko načelstvo v B je z odlokom od 12. aprila 1930, št. 2040, prepovedalo izvršitev tega sklepa, ker takrat sploh še ni bila nikakršna prošnja za podelitev stavbnega dovoljenja vložena.

Z vlogo od 10. marca 1930 je A, posestnik in trgovec z lesom na C, prosil, da se mu na omenjeni parceli št. 347/I. katastralna občina C dovoli gradnja nove hiše, namenjene za penzijo. Z odlokom od 30. marca 1930, št. 749, je županstvo občine C odreklo zaproseno stavbno dovolitev, ker se po regulacijskem načrtu, ki je v delu, namera na predmetni parceli graditi občinska cesta. Na pritožbo A je sresko načelstvo z odlokom od 9. maja 1930, št. 2040, odloč županstva razveljavilo, ker se opira na razlog, ki ni v zakonu osnovan. Nato je županstvo občine C izdalo dne 3. junija 1930 pod št. 1258 nov odlok, s katerim se je odreklo stavbno dovoljenje, ker namerava občina kupiti predmetni svet za šolske namene. Ajevo pritožbo zoper ta prvostopni odlok je sresko načelstvo zavrnilo, ker je bil dotični svet že komisijsko pregledan in določen za šolske namene in ker ga namerava občina C kupiti.

Zoper ta drugostopni odlok, ki je bil dostavljen A dne 3. julija 1930 je le-ta 21. julija 1930, torej v odprtem roku vložil tožbo na upravno sodišče. V tej tožbi navaja, da je osporovani odlok nezakonit, kajti razširjenje šole ni nihi pripravljalnega stadija prekoračilo in torej ni nobenega zakonitega razloga za odklonitev stavbnega dovoljenja; nadalje se sklicuje tožba še na razloge, ki jih je tožitelj obrazložil v svoji pritožbi na sresko načelstvo v B.

Pri presoji tožbe je upravno sodišče naslojno preudarjalo:

Predvsem se omenja, da se upravno sodišče ne more spuščati v presojo onih tožnih točk, ki naj bodo razvidne iz pritožbe na sresko načelstvo. Čl. 22. zakona o državnem svetu in upravnih sodišč namreč izrecno predpisuje natančno označbo tožnih točk, sklicevanje na ugovore, podane v administrativnem postopanju, torej ne zadostuje in ne more dovesti do presoje odločbe po upravnem sodišču.

Upravnemu sodišču se je torej baviti le še z vprašanjem ali zadostuje za odklonitev stavbnega dovoljenja že namen občine, da hoče kupiti predmetno parcelo za šolske namene, ker je predmetna parcela že komisijsko pregledana in spoznana za sposobno za javne in sicer šolske namene.

Po predpisih kranjskega stavbnega reda iz l. 1875, se sme zaproseno stavbeno dovoljenje za nove stanovanjske hiše odreči bodisi iz razlogov, ki so

stavbnotehniške prirode in se nanašajo na opasnosti preteče življenju, varnosti, zdravju in npravnosti ali na zahteve stavbnega sloga, dobrega okusa in potrebne- nega soglašanja, bodisi iz razlogov, ki se nanašajo na lego, stavbno črto in nivel projektirane hiše. Po § 66. tega zakona je odreči stavbno dovoljenje, kadar so zbog samotne lege ali iz ozirov na ognjevarnost, zdravstvo ali iz drugih jav- nih ozirov pomisleki zoper dovoljenje osnovani. Prvostopno kakor tudi drugo- stopno upravno oblastvo utemeljuje svoj izrek z javnimi oziri. Dejstvo, da je parcela, na kateri je nameraval A zgraditi hišo, sposobna za šolske namene in da hoče upravna občina C ta svet kupiti, bi naj bil po na- ziranju upravnih oblastev obeh slopenj zadosten javni ozir, da se zaprosena stavbna dovolitev odkloni. Upravno sodišče pa tega svojstva predmetne par- cele in te namere občine še ne smatra za javen ozir po stavbnem redu. Ni dvoma, da mora po § 22 zakona o narodnih šolah upravna občina poskrbeti šolski občin potreben zemljišče za šole, šolsko dvorišče, igrališče, zemljišče za praktični kmetijski pouk itd., dalje da sme po § 28 tega zakona upravna občina, kjer nima prikladnega zemljišča, ga nabaviti z razlastitvijo. Na javen ozir take vrste bi se moglo upravno oblastvo šele potem sklicevali, če bi z oblastvenim aktom pristojnega šolskega oblastva bila ugotovljena potreba nabave zemljišča izvestne kakovosti in velikosti in z oblastnim aktom pri- stojnega upravnega oblastva dognano, da občina nima prikladnega zemljišča in da se mora zbog omenjene potrebe izvestno za pripravno spoznano, a v tuji posesti se nahajajoče zemljišče razlastiti v korist upravne občine. Iz uprav- nih spisov ne izvira, da bi se bilo tako postopanje uvedlo, a zgolj sposobnost parcele za šolske namene in namera občine, kupiti predmetno parcelo, nikakor ne more tega postopanja nadomestiti, saj je za kupno pogodbo treba ne le kupca, nego tudi privoljenja prodajalca, a takega privoljenja ni bilo in je lastnik s prošnjo za podelitev stavbnega dovoljenja zadostno jasno izjavil svojo voljo, da hoče obdržati predmetno parcelo.

Gotovo postopa upravno oblastvo pri vprašanju ali ogrožajo izvestne ob- sloječe činjenice javne interese in je radi tega odkloniti stavbno dovoljenje, po svobodnem preudarku. Vprašanja svobodnega preudarka so tudi odtegnjena upravnosodnemu sojenju. Nikakor pa ni stvar svobodnega preudarka vpraša- nje, ali so se sploh ugotovile take konkretne dejanske okoliščnosti, iz katerih bi se moglo zadostno verjetno sklepati na obstoj izvestnih javnih koristi, ki bi bile ogrožene s podelitvijo zaprosenega stavbnega dovoljenja. Kakor gori ome- njeno pa se take dejanske obstoječe okoliščnosti niso ugotovile, marveč se je odklonitev utemeljila z javnimi koristmi, katerih obstoj še sploh ni bil gotov.

Iz navedenih razlogov je moralo upravno sodišče tožbi ugoditi in ospora- vani akt razveljaviti radi nezakonitosti.

Upravno sodišče v Celju je pod št. A 58/31—10 z dne 20. januarja 1932, na tožbo občine A zoper odločbo kr. banske uprave Dravske banovine v Ljub- ljani z dne 31. januarja 1931, IV., št. 21781/1, glede premeslitve občinske pisarne iz šolskega poslopja, po dne 20. januarja 1932 izvedeni ustni razpravi in sicer po zaslišanju poročila sodnika poročevalca in izvajani zastopnika tožeče in soudeležene stranke razsodilo tako-le:

Tožba se zavrne radi neosnovanosti.

Razlogi.

Sresko načelstvo v B je z odlokom z dne 5. novembra 1930. P. Br. 605/3, odločilo, da se mora občinska pisarna zavoljo določbe § 36 zakona o narodnih šolah premestiti iz šolskega poslopja.

Zoper ta odlok sreskega načelstva se je občina pritožila na kraljevsko bansko upravo Dravske banovine v Ljubljani, ki pa je pritožbo občine A z od- lokom z dne 31. januarja 1931, IV., No. 21781/1, radi neosnovanosti dokončno za- vrnila, ker soba, v kateri se nahaja občinska pisarna, se je pred leti uporab- ljala za učiteljsko stanovanje, ter ne obstoji glede uporabe te sobe za občinsko pisarno nobena pismena pogodba med občinskim odborom in krajevnim šolskim odborom, a četudi bi taka pogodba obstojala, bi z ozirom na § 36, zakona o narodnih šolah prišla ob veljavo.

Zoper to odločbo, ki je bila odpravljena dne 15. februarja 1931, je občina A dne 17. marca 1931, torej v odprtem roku vložila tožbo na upravno sodišče, v kateri navaja, da je osporavana odločba nezakonita, ker sta od upravne občine uveljavljena ugovora zasebnopravnega značaja in je o njih odločilo torej ne- pristojno oblastvo.

Pri presoji tožbe je upravno sodišče nastopno preudarjalo:

1. Ako gre za poslopje, ki je trajno namenjeno za šolske namene in ki je last šolske občine, potem veljajo v polni meri predpisi o uporabi šolskih poslopij za narodne šole. V § 36 določa zakon o narodnih šolah od 5. decembra 1929, da se šolsko poslopje in šolsko dvorišče ne sme rabiati za nič drugega nego za šolo in za smotre, ki se skladajo z občim smotrom narodnih šol (§ 1). V oklepaju navedeni § 1 pa določa, da je narodnim šolam naloga, s poukom in vzgojo pripravljati učence za moralno vdane in aktivne člane države, narodne in družabne skupnosti ter širiti med narodom prosveto neposredno in posredno, sodelovaje s kulturnimi ustanovami za narodno izobraženje. Ako so se poedini prostori šolskega poslopja uporabljali za druge namene, mora ta uporaba zbog javnopravnega predpisa §a 36 zakona o narodnih šolah prenehati. Z nadaljnjo uporabo šolskega poslopja ali poedinih prostorov tega poslopja v izvenšolske namene bi se kršili javnopravni predpisi in je vsekakor šolsko oblastvo kompetentno, da z inštančnim odlokom prepove nadaljnjo izvenšolsko uporabo prostorov v šolskem poslopiju. To ne velja le za slučaj, da se je proti vsakokratnemu preklicu dovolila izvenšolska uporaba, nego tudi za primer, da si je kakšna fizična ali pravna oseba na osnovi privatnopravne (pismene ali ustne) pogodbe ali po predpisih občega državlanskega zakonika o priposesitovanju pridobila pravico do uporabe poedinih prostorov v šolskem poslopiju. Gotovo upravno oblastvo ni kompetentno, da bi odločalo o vprašanju, ali si je kakšna druga oseba na ta privatnopravni način pridobila pravico do uporabe sobe v šolskem poslopiju ali ne. O tem odločajo redna civilna sodišča. V danem primeru pa sploh ne gre za tako vprašanje, nego za vprašanje uporabe javnopravnega predpisa §a 36 zakona o narodnih šolah. Gre tu za odnos med javno oblastvo na eni in šolsko občino na drugi strani. Pravni položaj je sličen položaju, ki nastane, ako gradbeno oblastvo radi nastalih nevarnosti razpada itd. prepove nadaljnjo uporabo stanovanj, najsi je tudi kdo s pravilno najemno pogodbo najel stanovanje. V kolikor bi bil prinudljiv zakonski predpis o uporabi šolsk. poslopja povzročil osebi (n. pr. upravni občini) škodo zbog nezmožnosti nadaljnje uporabe kakšnega prostora v šolskem poslopiju za izvenšolske namene, dasi je ta oseba morda imela privatnopravno pravico do take uporabe, potem bi bilo upravno (šolsko) oblastvo kompetentno odločati o kakšni odškodnini za naraslo škodo le takrat, ako zakon kaj takega predvideva. Predmetni zakon pa nima takega predpisa. V kolikor pa bi odškodnovana oseba n. pr. upravna občina navzlic nedostajanju takega javnopravnega predpisa o odškodnini zahtevala od šolske občine odškodnino za škodo, ki je nastala radi nezmožnosti nadaljnega realiziranja privatnopravnega odnosa, potem bi moglo le redno civilno sodišče po predpisih privatnega prava odločati o pravici na odškodnino (glej zlasti XXX. poglavje in § 1306 obč. drž. zakonika v zvezi s § 1 jurisdikcijske norme).

Iz navedenega izvira, da je le redno civilno sodišče kompetentno odločati o obstoju privatnopravne pravice na uporabo sobe v šolskem poslopiju in o pravici na odškodnino za škodo, nastalo zbog nezmožnosti nadaljnega izvrševanja privatnopravne pravice na uporabo sobe. V danem primeru pa sploh ne gre za to vprašanje, nego za vprašanje, ali je upravno oblastvo po javnopravnih predpisih upravičeno prepovedalo nadaljnjo uporabo jedne sode za občinsko pisarno. Za odločanje tega vprašanja pa je, kakor gori omenjeno, vsekakor upravno oblastvo pristojno.

2. Da bi predmetno poslopje ne bilo šolsko poslopje v smislu zakona o narodnih šolah, t. j. da bi ne bilo trajno namenjeno za šolske namene, tega pa ne trdi niti občina A sama. Dasi iz upravnih spisov ni razvidno, kdaj se je to šolsko poslopje zgradilo, je pa vrhu tega že po § 12 štajerskega deželnega zakona o šolskih patronatih in o kritju stroškov za prostore ljudskih šol od 17. VIII. 1864, dež. zak. št. 10, lastništvo šolskih poslopij prešlo na šolsko občino, če ni bilo dokazano lastništvo koga drugega. Poznejši zakoni o ustanavljanju in vzdrževanju javnih ljudskih šol pa tega stanja niso izpremenili. Upravno oblastvo je torej povsem upravičeno smatralo poslopje, v katerem je osnovna šola nastanjena, za šolsko poslopje po zakonu o narodnih šolah.

Iz navedenih razlogov je moralo upravno sodišče tožbo zavrniti radi neosnovanosti.